

КНИГА УСПІХІВ

*Короткі історії про те,
як децентралізація впливає на життя громад*

ПРОЕКТ ПУЛЬС
АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх
м. Київ, 04053
тел./факс 044 486 2812, 486 2878
e-mail: pulse@auc.org.ua

Видання здійснене в рамках Проекту USAID ПУЛЬС, який Асоціація міст України впроваджує за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку. Впровадження проекту стало можливим завдяки підтримці американського народу, здійсненій через Агентство США з міжнародного розвитку. Зміст не обов'язково відображає думку USAID або Уряду США.

КНИГА УСПІХІВ

*Короткі історії про те,
як децентралізація впливає на життя громад*

Інформацію та матеріали, що містяться у виданні, дозволяється вільно копіювати, перевидавати й розповсюджувати по всій території України всіма способами, якщо це робиться безоплатно для кінцевого споживача та якщо при такому копіюванні, перевиданні й розповсюдженні є обов'язкове посилання на Асоціацію міст України.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
МІСЦЕВІ ФІНАНСИ	4
СТАЛИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК	8
ОСВІТА	13
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	16
АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ	19
СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ	22
ЖКГ	24

ПЕРЕДМОВА

Реформи з децентралізації влади і фінансів вкрай важливі для України. Від їх реалізації залежить укріплення демократичних принципів та переформатування влади на місцях, наділення місцевих громад повноваженнями та джерелами доходів, які забезпечать інтенсивний місцевий розвиток та благополуччя громадян. Тому формування позитивного іміджу децентралізаційних реформ та, як наслідок, розуміння і підтримки з боку широкої громадськості, є серйозним завданням для всіх учасників процесу.

Асоціація міст України з метою посилення інформування суспільства щодо проходження та реальних результатів реформи з децентралізації, а також для стимулювання активізації формування спроможних громад, з червня 2016 року реалізує всеукраїнську акцію «Децентралізаційний марафон». Близько 1300 комунікаційних заходів в потенційних об'єднаних громадах спрямовані на висвітлення суті децентралізації, роз'яснення принципів та етапів об'єднання. Безпосередньо спілкуючись з жителями громад, експерти Асоціації переконують їх у перевагах реформи та відповідають на запитання.

Практичні приклади з життя успішних громад переконують в очевидних перевагах децентралізаційної реформи та об'єднання територіальних громад. «Книга успіхів» проілюструє лиш деякі з численних позитивних досягнень громад у різнноманітних сферах.

Асоціація міст України переконана, що кожен маленький успіх громади сьогодні – це великий успіх всієї Держави завтра.

Мирослав Пітцик,
Виконавчий директор Асоціації міст України

МІСЦЕВІ ФІНАНСИ

Балтська ОТГ. Одеська область

ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДАЛА ОБ'ЄДНАНІЙ ГРОМАДІ РЕАЛЬНІ КОШТИ НА РОЗВИТОК

Балтська ОТГ у 2015 році об'єднала 1 міську та 16 сільських рад. Дохідна частина бюджету збільшилася, передусім, за рахунок надходження 60% податку та збору на доходи фізичних осіб, це - 18,1 млн грн. Також громада отримала трансферти з державного бюджету: базову дотацію, медичну та освітню субвенції. Завдяки наявності коштів у місцевому бюджеті громада розвиває інфраструктуру: відремонтовано декілька доріг; триває реконструкція тротуарів і пішохідних мостів; очищено криниці; розпочато влаштування освітлення вулиць із застосуванням LED-технологій. Заплановано за кошти місцевого бюджету створити реабілітаційний центр для військових.

Херсон. Херсонська область

ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ ДОЗВОЛИЛО МОДЕРНІЗУВАТИ ЗАКЛАДИ БЮДЖЕТНОЇ СФЕРИ ТА ПОКРАЩИТИ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНУ МЕРЕЖУ

Завдяки збільшенню ресурсної бази у 2015 році за рахунок перевиконання дохідної частини міського бюджету міста 13,5 млн грн було спрямовано на ремонт та реконструкцію закладів освіти, охорони здоров'я, культури. Капітальний ремонт приміщень, систем опалення, покрівлі, вікон та інших споруд було виконано у приміщеннях 16 дитячих садків, 23 шкіл, 7 позашкільних закладів. Проведено капітальний ремонт відділень у двох міських лікарнях, облаштовано котельню на твердому паливі в поліклініці. У 2016 році додаткові кошти 41.25 млн грн отримало управління транспорту, дорожньої інфраструктури та зв'язку міської ради - на ремонт доріг (18 млн грн) та придбання нових тролейбусів (14 млн грн); ремонт дворових проїздів (6 млн грн), закупівлю техніки для дорожнього комунального підприємства (3 млн грн); розробку схеми руху міського громадського транспорту (250 тис. грн).

Обухів. Київська область

ЗАВДЯКИ ЗРОСТАННЮ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ МІСТО ПОЛІПШУЄ ІНФРАСТРУКТУРУ ТА ПІДВИЩУЄ ЯКІСТЬ ПОСЛУГ ДЛЯ ЖИТЕЛІВ

Значно збільшилися надходження до міського бюджету та, зокрема, до бюджету розвитку.
2015 рік: бюджет розвитку - 55.5 млн грн (це у 8 разів більше, ніж у 2014 році).
2016 рік: бюджет розвитку - 71,1 млн грн.
За 2015 рік зроблено те, що не робилося десятиріччями - побудовано напірний каналізаційний колектор та насосну станцію для житлових будинків кількох вулиць; проведено капітальні ремонти тепломереж; відремонтовано басейн, спортзал спортшколи; утеплено дитячі садочки. Також було розроблено проекти термомодернізації закладів освіти, які реалізуються вже у 2016 році. Вкрай важливо для міста, що близько половини бюджету розвитку у 2015 році - 23,5 млн грн – вкладено у капітальний ремонт вулиць та доріг.

Шумська ОТГ. Тернопільська область

ЗА РІК ІСНУВАННЯ ШУМСЬКОЇ ОТГ БЮДЖЕТ ВИРІС В КІЛЬКА РАЗІВ

Шумська ОТГ є найбільшою в області. Бюджет громади складає понад 72 млн грн, з них – власних доходів близько 19 млн грн, що в 2,5 рази більше, ніж у 2015 році.

Окрім того, на виділену у 2016 році державну субвенцію у розмірі понад 15 млн грн вже багато зроблено: реконструйовано мережі зовнішнього освітлення у 5 населених пунктах; встановлено нову огорожу «Польського кладовища» у Шумську; реставровано пам'ятник в селі Биківці; проведено роботи по загортанню смітників у 4 населених пунктах; проведено ремонт свердловин; виконано поточний ремонт вулиць у населених пунктах громади на

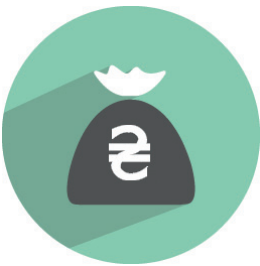
суму від 100 до 200 тис. грн. Зараз практично у кожному селі, що входить до складу ОТГ, проводиться ремонт доріг, триває розробка Стратегії розвитку громади.

За один рік існування громади у селах вдалося зробити більше, ніж за кілька останніх десятиліть.

Планів у Шумській ОТГ ще багато: відновити зону відпочину у місті, відремонтувати 3 км дороги, яка з'єднує Рівненську та Тернопільську області, завершити облаштування ще двох доріг вартістю 6,5 млн грн та 4,5 млн грн.

Ірпінь. Київська область

БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ СПРИЯЄ СОЦІАЛЬНОМУ ТА ІНФРАСТРУКТУРНОМУ РОЗВИТКУ

Зростають надходження до місцевого бюджету міста та населених пунктів, що входять до міської ради:

2014 рік - 297,3 млн грн, в тому числі бюджет розвитку 13,8 млн грн;

2015 рік - 472,3 млн грн., в тому числі бюджет розвитку 98,7 млн грн.

Бюджет розвитку збільшився у 7 разів!

Ставши розпорядником таких коштів, міська влада спільно з громадою реалізувала ряд важливих для міста проектів: проведено реконструкцію міських парків; відремонтовано приміщення та створено сучасну міську дитячу поліклініку; відкрито дві амбулаторії сімейної медицини; створено перший

на Київщині гіпертензивний центр; відкрито дитячо-юнацький клуб з елементами соціалізації дітей і молоді; реконструйовано будинок культури та центральну міську бібліотеку, реконструйовано спорткомплекс дитячо-юнацької спортивної школи.

Краматорськ. Донецька область

В РАМКАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВИЙ БЮДЖЕТ СУТТЄВО ЗРІС

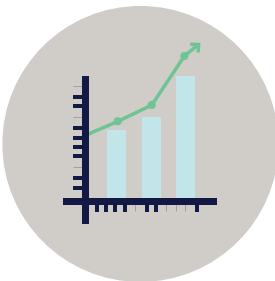

У порівнянні з минулим роком до бюджету міста надійшло на 25% більше доходів. Доходну частину загального фонду бюджету виконано на 120,5%. Перевиконання склалося, в основному, за рахунок надходження податку та збору на доходи фізичних осіб, плати за землю, акцизного податку та єдиного податку.

На виконання капітальних ремонтів закладів бюджетної сфери і комунального господарства з міського бюджету спрямовано: на заклади освіти - 21 млн грн, охорони здоров'я - 17,9 млн грн, на ЖКГ – 6,4 млн грн. З міського бюджету селищним радам направлені значні фінансові кошти на капітальні ремонти доріг та заміну вуличного освітлення.

Червоноград. Львівська область**БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ СПРИЯЄ РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ ГРОМАДИ**

У результаті децентралізації надходження до міського бюджету за I півріччя 2016 року склали 222,3 млн грн, а це на 38% більше ніж у минулому році. Таке збільшення коштів дозволило громаді провести енергомодернізацію будівель бюджетної сфери, ремонт доріг і тротуарів, освітлення вулиць, а також вкладати кошти у розвиток інфраструктури міста.

Новоборівська ОТГ. Житомирська область**ЗБІЛЬШЕНИЙ БЮДЖЕТ ГРОМАДИ - НА ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ МЕШКАНЦІВ**

Новоборівська селищна ОТГ об'єднує 18 населених пунктів та близько 10 тисяч мешканців. На добровільних засадах із залученням коштів місцевих бюджетів створено місцеву пожежну охорону, повністю оновлено занедбане приміщення пожежної охорони в селищі, придбане сучасне обладнання та автотехніку.

За рік після об'єднання громада залучила 11 млн грн з державного бюджету, а власний бюджет громади зріс майже у 6 разів: з 3,5-4 млн грн у 2015 році до 23,5 млн грн у 2016 році. З державного бюджету та ДФРР громада змогла залучити ще 11 млн грн. Цього року громада отримала 4 млн 677,5 тис. грн державної субвенції, які спрямувала на: будівництво спортивного майданчика зі штучним покриттям в смт Нова Борова, реконструкцію Новоборівської гімназії (+6,2 млн грн з ДФРР), реконструкцію котельні Кропивнянської ЗОШ I-III ступенів, розроблення містобудівної документації, придбання сміттєзбирального автомобіля, капітальний ремонт доріг в смт Нова Борова та інших. Громада бере участь у різноманітних міжнародних проектах, навчає своїх представників за кордоном.

Шишацька ОТГ. Полтавська область**ЗА ЦИФРАМИ СТОІТЬ РЕАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ГРОМАДИ**

Шишацька ОТГ існує вже рік. До неї увійшло 11 сільських та одна селищна рада. Сьогодні – це одна з найбільших громад в Україні.

Поштовхом до позитивних змін у громаді стала реформа з бюджетної децентралізації. Виконання доходної частини бюджету за вісім місяців 2016 року складає 110,8% до планових показників. Громада отримала 36,1 млн грн власних надходжень, а додатковий обсяг ресурсу селищного бюджету склав 7,1 млн грн. Ці суттєві кошти селищна рада спрямовує на добробут громади.

За один рік вдалося у сфері охорони здоров'я: провести капітальні ремонти установ системи первинної медикосанітарної допомоги - ФАПів та амбулаторій сімейної медицини, відкрити фельдшерсько-акушерські пункти. Установи оснащено комп'ютерною технікою, а спеціалісти, які приїжджають у громаду працювати лікарем, - забезпечуються житлом. У сфері освітніх послуг: придбати два шкільні автобуси. Шишацька спеціалізована школа цього року стала опорною з філіями у трьох селах. В інфраструктурній сфері: створити КП «Техкомунбуд», розпочати капітальні ремонти доріг. У планах громади: створення реабілітаційного центру для дітей з обмеженими фізичними можливостями, організувати дорожньоексплуатаційне відділення, забезпечити надання широкого спектру адмінпослуг та інше.

Чорноморськ. Одеська область

ЗАВДЯКИ ЗРОСТАННЮ НАДХОДЖЕНЬ ДО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ МІСТО РЕАЛІЗУЄ СОЦІАЛЬНО ВАЖЛИВІ ПРОЕКТИ

Завдяки фінансовій децентралізації минулого року міський бюджет додатково отримав 19,1 млн грн. За рахунок цих коштів міська влада змогла реалізувати важливі для міста проекти: виконано ремонт покриття та оновлення благоустрою території міської гімназії №1; проведено протизсувні заходи на морському узбережжі; відновлено будівництво малосімейного гуртожитку для працівників закладів освіти у селі Малодолинське, яке відноситься до юрисдикції міськради.

Одеса. Одеська область

МІСТО ВИКОРИСТОВУЄ ЗДОБУТКИ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ ІНФРАСТРУКТУРНОГО РОЗВИТКУ

За рахунок додаткових коштів здійснено: будівництво дитячої поліклініки у селищі Котовського на 550 відвідувань в зміну - 38,8 млн грн; реконструкцію будівель «Міської клінічної інфекційної лікарні» - 65,3 млн грн; капітальний ремонт міської поліклініки №7 - 15,1 млн грн; а також модернізацію ЖКГ - 159,6 млн грн.

Пирятинська ОТГ. Полтавська область

ІНВЕСТИЦІЇ В ГРОМАДУ – ІНВЕСТИЦІЇ В МАЙБУТНЄ

У порівнянні з минулим роком додатковий фінансовий ресурс громади у 2016 році склав 18 млн грн, а доходи загального фонду бюджету зросли до понад 34 млн. Ці кошти вдалось успішно інвестувати в розвиток інфраструктури, підтримку дитячих дошкільних закладів, позашкільних і загальноосвітніх закладів освіти, утримання музею і дитячо-юнацьких спортивних шкіл.

Біла Церква. Київська область

ЗАВДЯКИ ПЕРЕВИКОНАННЮ БЮДЖЕТУ МІСТО РЕАЛІЗУЄ СОЦІАЛЬНІ ТА ІНФРАСТРУКТУРНІ ПРОЕКТИ

В результаті фінансової децентралізації надходження до міського бюджету Білої Церкви значно зросли: за 8 місяців цього року перевиконання доходної частини склало 22,9 млн грн.

Додаткові 5 млн грн спрямовано на проекти з благоустрою міста - поточний ремонт доріг та проїздів, модернізацію вуличного освітлення.

Основна сума перевиконання - 16,7 млн грн надійшла до бюджету розвитку, за рахунок якого планується провести: капітальний ремонт доріг, ліфтів у житлових будинках, оснащення житлового фонду засобами обліку, реконструкцію приміщень ДНЗ та шкіл, встановлення нових світлофорів.

У планах міста – участь і в регіональних програмах реконструкції і будівництва доріг за рахунок обласного бюджету. Вже підготовлено проектно-кошторисну документацію на ремонт дорожнього покриття вулиць, реконструкцію спортивних майданчиків у міських школах № 5 і 6, встановлення теплових лічильників в будинках. З міського бюджету буде забезпечено співфінансування у обсязі 10% їх вартості.

СТАЛИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

Високівська ОТГ. Житомирська область

МАЛЕНЬКА ГРОМАДА РОЗВИВАЄ СВОЮ ІНФРАСТРУКТУРУ

Високівська ОТГ є найменшою громадою Житомирської області – вона об'єднала лише п'ять сіл. За рік після утворення громада демонструє активний успішний розвиток.

Забезпечено належне транспортне сполучення сіл із центром громади та містом Житомир, при цьому зменшилася вартість квитка на автобус. У всіх селах громади влаштовано вуличне освітлення та відремонтовано дороги. Проведено термосанацію будівлі Високівської гімназії та завершується будівництво котельні для переведення її на альтернативні види палива.

У подальших планах – будівництво навчально-виховного комплексу для дітей.

Печеніжинська ОТГ. Івано-Франківська область

КОМФОРТ МЕШКАНЦІВ – СЕРЕД ПРІОРИТЕТІВ ГРОМАДИ

Після об'єднання власні надходження Печеніжинської громади зросли в три рази, а це понад 6 млн грн. Загалом бюджет громади становить майже 48 млн грн. У новому бюджетному році є тенденція до перевиконання дохідної частини. Майже 90% інфраструктурної субвенції, що для Печеніжина складає 9,3 млн грн, громада планує витратити на ремонт доріг.

Вже сьогодні у бюджеті громади зуміли віднайти 400 тис. грн для того, щоб безоплатно харчувати учнів 1-4 класів. Також власним коштом провели вибори старост у восьми населених пунктах, витративши на це 120 тис. грн.

На території селищної ради відкрили ЦНАП. У Печеніжині активно долучаються до реалізації міжнародних грантових проектів.

Лиманська ОТГ. Донецька область

НА ДОНЕЧЧИНІ ВІДКРИТО ПЕРШИЙ ЦЕНТР БЕЗПЕКИ ГРОМАДИ

23 листопада в Лиманській ОТГ урочисто відкрили Центр безпеки громади. Попри сумніви, що такий проект можна реалізувати в області, яка знаходиться на лінії фронту. І до кінця року в Донецькій області з'являться два такі центри – в Черкаській та Октябрській об'єднаних громадах.

Центр безпеки громади - це будівля, у якій розміщується екіпаж рятувальників, наряд поліцейських та карета швидкої допомоги. І за одним викликом усі три служби можуть одночасно швидко виїхати на об'єкт.

Після завершення децентралізації, планується, що кожна громада буде мати свій Центр безпеки. На кожен із трьох Центрів з обласного бюджету виділено по 5,2 млн грн.

Ювілейна ОТГ. Дніпропетровська область ПЕРША ОТГ ОТРИМАЛА ПОВНОВАЖЕННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАРХБУДКОНТРОЛЮ

24 травня рада Ювілейної селищної ОТГ Дніпропетровської області отримала повноваження держархбудконтролю. Це перша ОТГ в Україні, яка отримала такі повноваження у рамках децентралізації.

Тепер жителі ОТГ зможуть оформляти дозвільні документи на будівельні роботи, а місцева влада контролюватиме хід будівельних робіт. Це допоможе звести до мінімуму незаконні будівництва й забезпечити надійність та комфортність новобудов.

Почаївська ОТГ. Тернопільська область У ГРОМАДІ ТЕПЕР Є ПІДРОЗДІЛ ПОЛІЦІЇ

У Тернопільській області триває пілотний проект створення поліцейських станцій в об'єднаних громадах. У центрі ОТГ – місті Почаєві Кременецького району почала діяти поліцейська станція, яка обслуговує 27 довколишніх сіл. Тут несуть службу вісім правоохоронців: оперативний працівник та дільничні інспектори. На базі станції діє група швидкого реагування, що цілодобово виїжджає за повідомленнями та зверненнями громадян. Для цього тут є три службових автомобілі. У Тернопільській області загалом планується ввести в дію ще 12 таких станцій.

Голобська ОТГ. Волинська область У ПЕРШУ ЧЕРГУ – РЕМОТ ДОРОЖНЬОГО ПОКРИТТЯ

Завдяки децентралізації вдалося здійснити роботи із дрібного поточного ремонту автодороги в межах села Новий Мосир. Ці потреби профінансовано у сумі 399,918 тис. грн (195,9 тис. грн - із обласного бюджету та 195,9 тис. грн із місцевого бюджету).

Також у самому селищі Голоби було зроблено капітальний ремонт ділянки вулиці Ткача, яка веде до Голобського дитячого будинку-інтернату та сусідніх вулиць. Ці роботи виконані за кошти субвенції, яка надана на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад.

Також у селищі вже кілька місяців поспіль йде робота над створенням стратегії розвитку ОТГ. Активісти та працівники Голобської селищної ради визначили місію та завдання громади в рамках напрацювання стратегії розвитку. Стратегія Голобської об'єднаної громади розрахована на десятиріччя – 2016 до 2026 року.

Трускавець. Львівська область ВІДНОВЛЕНО ДВІ ЦЕНТРАЛЬНІ ВУЛИЦІ

Місцева влада відновила дорожнє покриття на двох центральних вулицях - Симоненка та Лисенка. Окрім асфальтування, проведено замощення бруківкою тротуарів та здійснено заміну гілок водогону. Для проведення реконструкцій обох вулиць з бюджету міста виділено понад 5 млн 300 тис. грн.

Завдяки оновленню дороги стали комфортнішими для водіїв, а завдяки облаштованим тротуарам вулиці обирають для прогулянок гості міста-курорту. Таким чином продовжує зростати інвестиційна привабливість курортної інфраструктури міста.

Трускавець - одне з численних українських міст, яке успішно використовує збільшення надходжень до місцевих бюджетів, що стало наслідком внесення змін до Бюджетного та Податкового кодексів України в частині децентралізації фінансів.

Зимнівська ОТГ. Волинська область**ДЛЯ ПОТРЕБ ГРОМАДИ ВІДКРИЛИ ТЕРИТОРІАЛЬНУ ПОЛІЦЕЙСЬКУ ДІЛЬНИЦЮ**

У центральній садибі Зимнівської ОТГ в приміщенні колишньої сільської ради відкрили Територіальну поліцейську дільницю, яка обслуговуватиме громаду. В основному кабінеті буде працювати дільничий інспектор поліції, якого вибере громада. Також за пунктом буде закріплено 8 поліцейських. У приміщенні передбачено клас для поліцейських, де за потреби вони зможуть проходити навчання. Приміщення для тимчасового затримання не передбачено. Також пункт в Зимному отримав для виконання своїх завдань службовий автомобіль. У Володимир-Волинському районі це вже третя група реагування патрульної поліції. Перші дві дільниці відкрито у П'ятиднях та Володимирі-Волинському.

Великогаєвецька ОТГ. Тернопільська область**У СЕЛІ ЗАСТУПИЛА НА ЧЕРГУВАННЯ ПЕРША В УКРАЇНІ ДОБРОВІЛЬНА ПОЖЕЖНА КОМАНДА**

23 серпня на території Великогаєвецької ОТГ урочисто заступила на чергування перша в Україні добровільна пожежна команда.

Місцеві пожежні чергуватимуть у цілодобовому режимі. Сільські рятувальники забезпечені необхідним обладнанням, яке дозволить їм виконувати завдання за призначенням.

Створення місцевої пожежної команди у віддаленому населеному пункті, яка миттєво реагуватиме на повідомлення про лихо, значно полегшить роботу підрозділів ДСНС та збереже не одне життя.

Комиш-Зорянська селищна ОТГ. Запорізька область**ГРОМАДА РЕАЛІЗУЄ ПРОЕКТИ РОЗВИТКУ**

Громада підготувала та подала 12 проектних пропозиції на фінансування за рахунок державної субвенції на розвиток інфраструктури ОТГ. Всі проекти погоджено і вони успішно реалізуються. За оперативною інформацією:

- у селищі Комиш-Зоря у школі виконано реконструкцію системи опалення та встановлено модульну котельню (20,842 тис. грн), капремонт ідальні (89,387 тис. грн), ремонт будинку культури (253,853 тис. грн);

- у селі Благовіщенка у школі виконано реконструкцію системи опалення та встановлено модульну котельню (17,053 тис. грн)

На часі - реалізація проекту з придбання транспортних засобів для сімейних лікарів. Ведуться перемовини із Запорізьким автомобільним заводом АвтоЗАЗ.

Шишацька селищна ОТГ. Полтавська область**«ГРОМАДА БЕЗ ОКОЛИЦЬ» - ОТГ ПРИДБАЛА АВТОБУСИ ТА ЗАБЕЗПЕЧИЛА СПОЛУЧЕННЯ МІЖ НАСЕЛЕНИМИ ПУНКТАМИ**

Шишацька ОТГ об'єднала 11 сільських та 1 селищну раду. Трохи більше, ніж за рік, тут вдалося реалізувати ряд важливих соціальних проектів, на які були спрямовані кошти з державного, місцевого бюджетів, залучена спонсорська допомога. Автобусним сполученням забезпечено усі населені пункти громади. ОТГ вже придбала два автобуси і планує купівлю третього, встановила нові автобусні зупинки. Створено КП «Техкомунбуд», яке надає послуги та забезпечило новими робочими місцями жителів громади. У кожному старостаті уведена посада працівника з благоустрою.

Також громада активно ремонтує ФАП і Центр медико-санітарної допомоги. За кошти бюджету ОТГ для центру ПМСД придбано новий спеціалізований автомобіль швидкої медичної допомоги. У населених пунктах ОТГ встановили 8 нових дитячих майданчиків. Наразі тривають капітальні ремонти дорожнього покриття окремих вулиць об'єднаної громади.

Старобогородчанська ОТГ. Івано-Франківська область ДОДАТКОВИЙ ФІНАНСОВИЙ РЕСУРС – НА РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ

Новий бюджет ОТГ становить 15,5 млн грн, з яких: 4,8 млн грн базової дотації відповідно до кількості населення; 3,7 млн грн - медичної субвенції, 7 млн грн - освітянської. Після об'єднання власні надходження громади становлять разом з ПДФО 4 млн грн, а це вже на мільйон більше, ніж раніше. Громада отримала також 4 млн 520 тис. грн інфраструктурної субвенції, 70% якої спрямовано на ремонт доріг, а 30% - на ремонт адміністративного приміщення, клубу, школи, відкриття ДНЗ.

Для потреб школи I-III ступенів Старобогородчанської ОТГ виділено 2,2 млн грн на придбання шкільних автобусів, 500 тис. грн - на шкільний майданчик, 300 тис. грн – на оновлення матеріально-технічної бази. Окрім цього, завдяки перемозі школи в обласному проекті відбудеться заміна вікон на сучасні на суму в 257 тис. грн.

Старобогородчанська команда, отримавши додатковий фінансовий ресурс, прийняла рішення спрямовувати його на розвиток інфраструктури громад у складі ОТГ.

Старосинявська ОТГ. Хмельницька область ГРОМАДА ЗАЛУЧАЄ ІНВЕТОРИВ ДО РЕМОНТУ ДОРІГ

Жителі вулиці Шевченка, що знаходиться в центрі селища Стара Синява, звернулися до голови ОТГ з питання незадовільного стану дороги, яка вже давно не ремонтувалася.

Ремонт вулиці був виконаний спільними зусиллями влади, громади та бізнесу. Місцева агрокомпанія забезпечила матеріали, приватний підприємець надав будівельну техніку, а селищна влада організувала та профінансувала роботи. У подальшому влада планує реалізовувати програму ремонту вулиць з залученням місцевих інвесторів. У першу чергу ремонтні роботи фінансуватимуться у тих населених пунктах, де місцевий бізнес долучиться до реалізації проектів.

Березівська ОТГ. Сумська область ГРОМАДА РОЗПОЧАЛА КОМПЛЕКСНІ ІНФРАСТРУКТУРНІ ЗМІНИ ЗАВДЯКИ ЗБІЛЬШЕНОМУ БЮДЖЕТУ

Березівська сільська ОТГ (с.Береза) об'єднала 8 сільських рад Глухівського району. Збільшення місцевого бюджету внаслідок об'єднання - з 12,154 млн грн (сумарний бюджет 8 сільрад у 2015) до 22,136 млн грн бюджету ОТГ у 2016. Окрім цього, фінансовий стан ОТГ зміцнили кошти ДФРР, міжнародних організацій та державна інфраструктурна субвенція в розмірі 9,2 млн грн.

Значно збільшений бюджет громади створив передумови для проведення низки інфраструктурних проектів: створення «Центру первинної медико-санітарної допомоги»;

капітального ремонту низки автошляхів місцевого значення та сполучення до міжміської траси, що покращить логістичну ситуацію громади; ремонту закладів освіти, зокрема, Березівського навчально-виховного комплексу, проведення у ньому заходів з енергоефективності, що дозволить учням навчатися комфортно навіть взимку.

Гніздичівська ОТГ. Львівська область**МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКІ АКТИВІСТИ ОБ'ЄДНАЛИ ЗУСИЛЛЯ ДЛЯ ВТІЛЕННЯ ПРОЕКТІВ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ**

Гніздичівська ОТГ живе за принципом «Громада - велика сила». Для об'єднання зусиль місцевого самоврядування, активної молоді та громадськості тут створено громадську організацію «Оберіг Гніздичева».

Ця ГО вже реалізувала низку місцевих проектів розвитку та благоустрою. Зокрема, у рамках проекту «Безпека на дорозі» у селищі встановлено дорожні знаки та пішохідні переходи, а на в'їзді-виїзді до ОТГ розміщено інформацію «Вас вітає Гніздичівська об'єднана територіальна громада».

Для промоції громади активісти ГО розробили буклет про Гніздичівську ОТГ двома мовами - українською та англійською, фірмові бланки та канцелярію. Окрім цього, Гніздичівська ОТГ планує брати участь у міжнародних проектах та підписала протокол про наміри співпраці з гміною Тирява-Волоська, Республіка Польща.

Громада першою на Львівщині розробила власний інвестиційний паспорт, що оприлюднений на офіційному сайті громади.

Новопсковська ОТГ. Луганська область**ВЛАСНІ ПРОЕКТИ ЗА БЮДЖЕТНІ КОШТИ: ГРОШІ – ЛЮДЯМ ЗАДЛЯ РОЗВИТКУ**

В ОТГ реалізується Програма бюджетування за участі громадськості (Бюджет участі). Пріоритети - реалізація проектів у сфері ЖКГ, соціального захисту, спорту, культури, охорони природи.

Мета цієї програми – залучити громадськість до формування бюджету селищної ради для покращення добробуту її мешканців. Кожен громадянин може подати до 7 грудня поточного року свою проектну пропозицію яка, у разі відповідності всім вимогам, має всі шанси бути реалізованою.

Бюджет участі – хороший механізм для порозуміння між владою та людьми, подолання корупції, спонукати мешканців до відповідальності.

Недобоївська ОТГ. Чернівецька область**СЕРЕД ЧИСЛЕННИХ ДОСЯГНЕНЬ ГРОМАДИ - ВЛАСНА ПОЖЕЖНА КОМАНДА**

В Недобоївську громаду входять чотири села. Цікавим досвідом цієї громади є успішна робота власної пожежної команди, що обслуговує також і сусідні села району. Серед інших досягнень - у Керстенцях завершують ремонтні роботи в дитсадку, обладнано приміщення кухні та класні кімнати в школі. В Недобоївцях ремонтують Будинок культури та сільську раду, на черзі – благоустрій центральної площі та формування громадського простору для дозвілля мешканців. В бібліотеці створено сучасний комп'ютерний клас та краєзнавча етнографічна світлиця (справжній міні-музей). Також громада

планує відкрити тут філію музичної школи, а художня школа вже працює. Все це – результати реалізації перших проектів за кошти державної інфраструктурної субвенції та власні ресурси.

ОСВІТА

Новознам'янська ОТГ. Полтавська область

НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ СТАЛИ ФІНАНСОВО САМОСТІЙНИМИ

Перехід ОТГ на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом, а також можливість кожній ОТГ створювати власні відділи освіти дозволили громаді спрямувати освітню субвенцію безпосередньо в навчальні заклади. Фінансова самостійність навчальних закладів, що працюють в ОТГ, дозволила спрямувати кошти на ті шкільні потреби, на які роками не вистачало коштів. Завдяки цьому у школах оновлено спортивний інвентар, закуплені необхідні речі для інших потреб (книги для бібліотеки, тканина на пошиття костюмів для художньої самодіяльності, спортивна форма). Також організовано безкоштовне харчування для всіх учнів початкових класів, а не тільки для пільгових категорій. Для вчителів збільшена надбавка до заробітної плати за престижність роботи. Школам вистачає грошей на оплату енергоносіїв.

Тетерівська сільська ОТГ. Житомирська область

НОВИЙ ДИТСАДОК ВІДКРИВСЯ У СЕЛІ ДЕНИШІ

23 вересня відбулося урочисте відкриття дитячого садка «Сонечко» у селі Дениші, що входить до ОТГ. Довгі роки жителі села чекали відкриття нового садка і лише завдяки децентралізації це стало можливим. Старий дитсадок був будований у 1923 році. За останні 24 роки у селі не було створено жодного дошкільного закладу, місць для дітей постійно не вистачало. На добудову садочку Тетерівська ОТГ отримала державну субвенцію та виділила з бюджету громади близько 2 млн грн. Тепер 70 сільських дітей зможуть відвідувати щойно збудований та обладнаний всім необхідним дошкільний

заклад. У місцевій школі проведено повну термосанацію - утеплено фасад, встановлено нові вікна, перекритий дах.

Привільне. Миколаївська область

КОМФОРТ ТА РОЗВИТОК ДІТЕЙ – ПРІОРИТЕТИ ГРОМАДИ

Зміни у бюджетному законодавстві дозволили Привільненській сільській раді потенційної Привільненської ОТГ за 9 місяців 2016 року виконати заплановані обсяги на рівні 154% та річний план по доходах на 120,8 %. На розвиток (капітальний ремонт, благоустрій) інфраструктури села спрямували 781 тис. грн. Досі у населеному пункті не було жодного дитячого майданчика. Рішенням сільської ради було визначено місця для облаштування територій під дитяче дозвілля та придбано 4 дитячих ігрово-розважальних комплекси на суму майже 120 тис. грн.

Більше 550 тис грн спрямовано на капітальний ремонт Привільненського Будинку культури. У двоповерховій будівлі замінена покрівля, придбано матеріали для демонтажу опалювальної системи, активно ведуться роботи по відновленню системи опалення. Тут працює півтора десятка гуртків та секцій.

Балтська міська ОТГ. Одеська область СТВОРЕННЯ ЦЕНТРУ ПРОФТЕХОСВІТИ

У Балті планується створення першого в області Центру профтехосвіти для підготовки затребуваних кадрів для Балтського, Кодимського та Савранського районів. Уже підписано тристоронню угоду між Балтським ПТАУ, керівництвом ТОВ «Балтська швейна фабрика» та німецькою фірмою «Team Dress» про проходження професійної виробничої практики студентів на базі підприємства за підтримки німецької фірми. Тепер розпочато роботу щодо створення єдиного Центру професійно-технічної освіти. Створення такого Центру дозволить обґрунтовано класифікувати затребуваність робітничих професій, визначити ринок праці і направити фахівців після закінчення навчання у професійно-технічних училищах на роботу в Балтському, і прилеглих Кодимському і Савранському районах.

Ладизин. Вінницька область У ЛАДИЖИНСЬКІЙ ШКОЛІ СТВОРИЛИ ЕКО-КЛАС ПІД ВІДРИТИМ НЕБОМ

У місті завершився національний етап конкурсу «Місто своїми руками». Проект Ладизина ініціативної групи учнів та учителів «Еко-країна під відкритим небом - альтернатива шкільним кабінетам» увійшов у п'ятірку переможців серед 210 конкурсантів та отримав фінансування загалом 40 тис. грн. Для потреб реалізації проекту облаштовано вже три еко-комплекси з чотирьох: створено комфортне та здорове робоче середовище – шкільний кабінет під відкритим небом. Тут діти навесні та восени можуть займатися звичайними уроками та проводити спеціалізовані природничі заняття.

Гуменецька ОТГ. Хмельницька область ПІДВЕЗЕННЯ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ - ЗЕБЕЗПЕЧЕНО!

За формулою розподілу державної субвенції до Гуменецької сільської ОТГ надійшло 10431,6 тис. грн. Громада спільним рішенням виділила сфери, які потребують першочергового вдосконалення. Зокрема, придбання шкільного автобусу для підвезення дітей до навчального закладу. На основі фінансових розрахунків, вирішено, що в селі Велике Залісся утримувати школу I і II ступенів є фінансово не вигідним, тому її понизили до I ступеня. Для забезпечення надання якісних освітніх послуг учнів старших класів почали підвозити новопридбаним шкільним автобусом до Гуменецької школи. Автобус «Еталон» був придбаний за 1 млн 485 тис. грн. Ще до кінця цього року Гуменецька ОТГ планує придбати ще один такий автобус.

Піщанська ОТГ. Полтавська область ЯКІСТЬ ПОСЛУГ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ = ЯКІСТЬ ЖИТТЯ

Завдяки освітній та медичній субвенціям, а також субвенції на розвиток інфраструктури, вдалося навести лад в освітній та медичній галузях. У навчальних закладах громади (два НВК та гімназія) встановлено енергозберігаючі вікна, відремонтували дах, ремонтують спортзали, придбано шкільний автобус за рахунок співфінансування з обласного та місцевого бюджетів. Крім того у громаді серйозно взялися за ремонт доріг, зокрема, тих, що ведуть до навчальних закладів. Уже встановлено більше 10 зупинок у Гориславцях, Піщаному, а також на трасі, що веде до Кременчука. Триває капітальний ремонт будинку культури в Піщаному, а також реконструкція системи опалення в Гориславському будинку культури.

Війтовецька ОТГ. Хмельницька область ГРОМАДА ВІДКРИЛА САДОК, ВИКОРИСТАВШИ СПІВПРАЦЮ «ІНВЕТОР+ГРОМАДА+РАДА»

Зваживши усі “за” та “проти” на сесії селищної ради прийнято рішення про реорганізацію Криштопівського НВК «ЗОШ І ст. ДНЗ» з мінімальною наповненістю школярами. Для запуску роботи дитячого садка на базі колишнього НВК використали принцип «Інвестор+Громада+Рада». Селищна рада виділила з місцевого бюджету кошти на проведення капітального ремонту приміщення. Інвестори надали допомогу в закупівлі меблів.

За кілька місяців приміщення школи перетворили у сучасний дитячий садочок на 18 місць: комфортні меблі, компактні трохярусні ліжка, відповідне

естетичне оформлення

Вашковецька ОТГ. Чернівецька область ЯК ЗА 11 МІСЯЦІВ У ГРОМАДІ ВІДРЕМОНТУВАЛИ ШКОЛИ І САДОЧКИ

До складу цієї ОТГ входять чотири населені пункти: Струмок, Шишківці, Вашківці та Нова Слобода. У громаді працюють 12 установ комунальної власності, державне лісове господарство, п'ять потужних агровиробників. У 2016 році бюджет із 2 млн грн зріс до 15 млн грн. Також громада отримала із державного бюджету субвенцію на розвиток інфраструктури розміром 3,5 млн грн. Вирішено ці кошти використати на покращення надання освітніх послуг. За кошти субвенції перекрили дах Будинку культури у селі Шишківці, повністю замінили покрівлю ЗНЗ та допоміжних приміщень. У Вашковецькій школі перекрили

дах їдальні, спортивного залу, допоміжних приміщень та повністю замінили вікна на металопластикові. Другий навчальний корпус школи цілком модернізували із застосуванням енергозберігаючих технологій. Там також провели капітальний ремонт фасаду, перекрили дах.

Верхнянська ОТГ. Івано-Франківська область СОЦІАЛЬНА СФЕРА – У ПРІОРИТЕТІ

Бюджет ОТГ у 2016 році зріс у 9 разів. Громада вирішила спрямувати кошти на ремонт доріг, будівництво водогону, капітальний ремонт шкіл, дитсадків, амбулаторій. Зокрема, кошти медичної субвенції у розмірі 6,4 млн грн громада розподілила: 3,4 млн грн – на фінансування ФАПів, амбулаторій та придбання дороговартісного медичного обладнання; 2 млн грн – передано місту на утримання Калуської ЦРЛ; 1 млн грн - району.

Освітня субвенція – вдвічі більша. Її спрямували на утримання закладів освіти. Плюс із місцевого бюджету додали півмільйона гривень на безкоштовне харчування учнів початкових класів і енергоносії, і ще 1,2 млн грн – на утримання дитячого садка та органів управління. Торік, згідно із розпорядженням Уряду, більше 2 млн грн Верхнянська громада отримала на придбання шкільних автобусів.

Вільховецька ОТГ. Закарпатська область В ГРОМАДІ ВІДКРИЛИ ДИТЯЧУ ШКОЛУ МИСТЕЦТВ

У Вільховецькій громаді відкрили дитячу школу мистецтв. До цього часу, з 2009 року, в селі функціонувала філія Углянської, а до того – Дубівської ДШМ. Та колектив закладу завжди мріяв про окремий повноцінний заклад. Цьогоріч їх бажання стали дійсністю, і рішенням сесії утворили Вільховецьку ДШМ.

У мистецькій школі навчаються близько ста дітей з сіл Вільховецької ОТГ, працюють 8 викладачів. Вихованці школи опановують гру на фортепіано, скрипці, баяні, акордеоні, навчаються сольному співу, образотворчому і театральному мистецтву. Юні вільхівчани беруть участь в районних і обласних конкурсах. Це перша в Україні дитяча школа мистецтв, відкрита в об'єднаній громаді.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Шишацька ОТГ. Полтавська область

ГРОМАДА САМОСТІЙНО РОЗВИВАЄ СИСТЕМУ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

В умовах реформи місцева влада отримала можливість самостійно розвивати систему надання первинних медичних послуг на своїй території. Капітальні ремонти закладів медицини, купівля нових меблів та сучасного обладнання – перші плоди децентралізаційної реформи у Шишацькій об'єднаній громаді. Після створення ОТГ розпочався ремонт Центру первинної медико-санітарної допомоги (колишнього приміщення поліклініки Шишацької районної лікарні). За кошти селищної ради 143,7 тис. грн розроблено проектну документацію на капітальний ремонт Великоперевізької, Михайликівської, Сагайдацької, Баранівської, Воскобійницької амбулаторій сімейної медицини, Тищенківського і Покровського ФАПів.

Милове. Херсонська область

ЕКСТРЕНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА ДЛЯ П'ЯТИ СУСІДНІХ СІЛ

У селі Милове (120 км від Херсону) відкрили пункт екстреної медичної допомоги, який обслуговуватиме мешканців п'яти сіл. Відкриття станції стало можливим завдяки об'єднанню зусиль влади і громади. Приміщення для центру виділила сільрада. Медикаменти, витратні матеріали та паливо взяв на себе обласний центр «швидкої». Зарплату співробітникам будуть платити сільради п'яти населених пунктів, для яких і створена станція. Станція працює цілодобово, повністю забезпечений медикаментами, витратними матеріалами та паливом. Тут вже працюють 11 співробітників. З початку року це вже четвертий пункт «швидкої», відкритий в сільській місцевості на Херсонщині.

Вільховецька ОТГ. Закарпатська область

ЗА ОСТАНІЙ РІК У МЕДИЦИНІ ЗРОБИЛИ ТЕ, ЧОГО НЕ СПРОМОГЛИ ЗА ДЕСЯТКИ РОКІВ

Великий акцент у громаді – на підвищенні якості надання медичних послуг. Вперше за 10 років ведеться капітальний ремонт медичних закладів, які обслуговують 6,5 тисяч жителів. В ОТГ діють п'ять медичних програм. За 500 тис. грн розпочато будівництво нової амбулаторії замість ФАПу. В амбулаторії у Вільхівцях завершують ремонт першого поверху й організують денний стаціонар. На оновлення медичних кабінетів уже використано 645 тис. грн. Для потреб закладів первинної медицини закуплено сучасне діагностичне обладнання.

Березівська ОТГ. Сумська область

ГРОМАДА ПІДВИЩУЄ РІВЕНЬ ПОСЛУГ З ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Кошти місцевого бюджету після об'єднання громад зросли майже удвічі. Отримавши додаткові ресурси, а також залучивши фінансування ДФРР, громада створила «Центр первинної медико-санітарної допомоги», до якого увійшли 3 амбулаторії, 3 фельдшерсько-акушерські пункти та 3 фельдшерські пункти. На всіх об'єктах проведено ремонт приміщень. Покращення умов фінансування також дозволило залучити висококваліфікованих фахівців і, як наслідок, організувати ефективне, оперативне та доступне надання послуг з лікування та профілактики захворювань, невідкладної медичної допомоги для жителів об'єднаної громади.

Веселівська ОТГ. Запорізька область

МІСЦЕВИЙ МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР НАДАЄ ЯКІСНІ ПОСЛУГИ ЖИТЕЛЯМ ГРОМАДИ ТА ВСЬОГО РАЙОНУ

Веселівська селищна рада створила власний «Центр первинної медико-санітарної допомоги», який в повному обсязі надає медичні послуги жителям ОТГ.

Отримавши медичну субвенцію, а також залучивши кошти з інших джерел, вдалося створити власну медичну установу до складу якої увійшли: поліклініка сімейних лікарів, 4 сімейні амбулаторії, 3 фельдшерсько-акушерські пункти та 1 фельдшерський пункт на території одного селища і п'яти сіл.

На всіх об'єктах проводиться ремонт приміщень. Покращення умов фінансування також дозволило залучити висококваліфікованих фахівців. У ЦПМСД працюють 4 сімейних лікарів вищої категорії та 2 сімейних лікарів першої категорії. Усі заклади забезпечені необхідним обладнанням та медикаментами.

Новокалинівська міська ОТГ. Львівська область

ЯКІСНІ ПОСЛУГИ – ЗАПОРУКА ЯКІСНОГО ЖИТТЯ

Новокалинівська ОТГ була створена у 2015 році шляхом об'єднання одного міста і чотирьох сіл. Бюджет громади у 2016 році у порівнянні з сукупним бюджетом 2015 року громад, що увійшли до ОТГ 2015, збільшився на 50 відсотків: 2015 – 9,7 млн грн; 2016 – 14 млн грн.

За перший рік діяльності за кошти місцевого бюджету в ОТГ облаштовано два ФАПі і практично завершено створення лікарської амбулаторії. В одній із сільських шкіл відремонтовано дах і організовано дитсадок.

За словами голови ОТГ Б. Юзвяка, громада додатково спрямувала на освіту 3 млн грн, щоб вчасно виплачувати зарплату вчителям. Головне завдання, яке ставить перед собою очільник громади - зробити життя в усіх населених пунктах однаково комфортним, щоби люди не відчували різниці між розвитком сіл.

Мокрокалигирська ОТГ. Черкаська область

ГРОМАДА ВИРІШУЄ ПРОБЛЕМИ НЕДОСТАТНОСТІ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ

Громада працює вже майже рік в нових умовах, в новому форматі. Сфера охорони здоров'я – також у пріоритетах діяльності громади. Проведено роботи з реконструкції приміщення під теплогенераторну із встановленням двох твердопаливних котлів, щоб забезпечити тепlopостачання в Центрі первинної медико-санітарної допомоги та дитячому садочку «Ромашка».

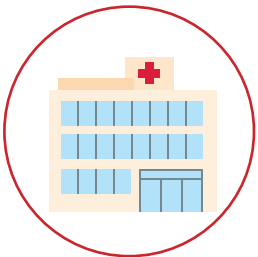
У громаді цікаво підійшли до питання недостатності кадрового потенціалу. Для початку, депутати сільської ради прийняли відповідне рішення та звернулися до вищих навчальних закладів України для того, щоб запросити

молодих спеціалістів і лікарів в об'єднану громаду. Але, на жаль, на їх звернення ніхто не відгукнувся. І в громаді пішли іншим шляхом.

Знову ж таки на сесії прийняли рішення про направлення на навчання та виділення для цього коштів для підвищення кваліфікації свого лікаря, який проживає на території громади. І вже цього року виділено кошти для проходження навчання ще трьох лікарів, які згодом будуть працювати на території Мокрокалигирської об'єднаної громади. Громада придбала для майбутнього лікаря громади облаштований будинок з 25 сотками землі та запрошує переїхати і працювати у Мокрокалигирській ОТГ.

Охтирка. Сумська область**БУДУЮТЬ НОВИЙ КОРПУС ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАЙОННОЇ ЛІКАРНІ**

Охтирська центральна районна лікарня - міжрайонний центр для надання спеціалізованої медичної допомоги. Комплекс будується з 1990 року і лише зараз в громаді створено умови для відкриття нових лікарняних відділень. Це дасть змогу забезпечувати якісною медичною допомогою 49,1 тис. жителів міста Охтирка та 27,1 тис. жителів району. Їм надається медико-санітарна допомога, а також широкий спектр діагностичних, профілактичних, лікувальних та інших послуг. Нові медичні відділення лікарні: 1 поверх – відділення невідкладної медичної допомоги; діагностичне відділення; фізіотерапевтичне відділення; 2 поверх – травматолого-ортопедичне відділення; отоларингологічне відділення. Це задовольнить потреби громадян в ефективній, якісній і доступній медико-санітарній стаціонарній допомозі. А поновлення матеріально-технічної бази стаціонарних відділень хірургічного профілю дасть змогу зосередити в одному місці відділення інтенсивної терапії та стаціонарні хірургічні відділення лікарні

Волоківська ОТГ. Чернівецька область**ФАП ТА САДОК БУДУТЬ З «НУЛЯ»**

За час існування громади вдалося зробити чимало корисного, зокрема, майже завершити будівництво двох важливих об'єктів – ДНЗ «Веселка» у Валя Кузьмині та ФАПу у селі Грушівка. 2 млн грн спрямовано на будівництво дитсадка, а 2,2 млн грн - на ФАП. Дитсадок на дві групи та ФАП будують «з нуля». Проекти їх зведення були розроблені вже давно, але так і не були реалізовані. Завдяки отриманню додаткових ресурсів внаслідок об'єднання – будівництво садочка та ФАПу таки вітіляться у життя. Сьогодні вже їх будівництво на стадії завершення – там перекривають дах.

Кропивницький. Кіровоградська область**ЗА КОШТИ МІСЬКОГО БЮДЖЕТУ ВІДКРИТО ДВА НОВИХ ВІДДІЛЕННЯ У МІСЬКІЙ ЛІКАРНІ**

Реалізовано соціально важливий проект – у Центральній лікарні відкрито два відділення: паліативне та інфекційне. На будівництво паліативного відділення та придбання відповідного обладнання, меблів з міського бюджету було виділено близько 3 млн грн. На ремонт та обладнання інфекційного відділення - більше 1 млн грн. Також створено експрес-лабораторію із сучасним устаткуванням. На 2016 рік у міському бюджеті передбачено 1,2 млн грн на ремонт II поверху.

Глибоцька ОТГ. Чернівецька область**ЦЕНТР ПЕРВИННОЇ МЕДИКО-САНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ ОБСЛУГОВУВАТИМЕ ДВІ ГРОМАДИ**

Глибоцька ОТГ підписала договір про співробітництво з Волоківською ОТГ щодо обслуговування мешканців цих громад у Глибоцькому Центрі первинної медико-санітарної допомоги (ЦПМСД). Виділена державна субвенція на розвиток інфраструктури в значній мірі буде використана на капітальний ремонт будівлі у селищі Глибока, де буде розташований центр. Двері і вікна вже встановлені, тривають ремонтні роботи. Проведення капітального ремонту приміщень та закупівля нового обладнання дозволить покращити якість надання послуг з медичного обслуговування мешканців обох ОТГ.

АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ

Ірпінь. Київська область

МІСЬКИЙ «ПРОЗОРИЙ ОФІС» НАДАЄ АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ ЗА ПРИНЦИПАМИ: ЗРУЧНО, ДОСТУПНО, КОМФОРТНО

Сучасний Центр надання адміністративних послуг, що працює за принципом «прозорого офісу», розміщений на першому поверсі міськради. ЦНАП оснащено сучасною комп'ютерною технікою, сенсорним інформаційним кіоском та терміналом, рецепцією для отримання первинної консультації, електронною системою керування чергою. Тут передбачена дитяча кімната і окреме приміщення для прийому громадян головою та його заступниками. Центр надається близько 100 адміністративних послуг. Консультації, прийом і видачу документів здійснюють 36 адміністраторів. Ірпінська міська рада у зв'язку з децентралізацією повноважень у сфері держреєстрації почала першою в області реєструвати юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, речові права на нерухоме майно.

Миляцька ОТГ. Рівненська область

ВІДКРИТО ПЕРШИЙ В УКРАЇНІ СІЛЬСЬКИЙ ЦНАП

Один з найкращих в Україні ЦНАПів відкрито у Миляцькій ОТГ, що у Дубровицькому районі на Рівненщині.

За кошти проекту ЄС-ПРООН, обласного бюджету та самої громади приміщення ЦНАПу облаштовано відповідно до сучасних стандартів надання публічних послуг.

Єдиний центр дозволить громадянам за кілька годин отримати необхідний документ, довідку чи зареєструвати бізнес. Функціонування ЦНАПу наближає послуги до людей і робить їх життя більш комфортним.

Зимнівська ОТГ. Волинська область

СТАРОСТИ РЕЄСТРУЮТЬ АКТИ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ

У селі Зимне (Володимир-Волинський район) після об'єднання і створення ЦНАПу та його філій постало питання: як надавати послуги реєстрації актів цивільного стану? Рішенням виконкому старостам у селах надано можливість реєстрації актів цивільного стану і зроблені відповідні печатки виконкому.

Акти цивільного стану – народження, укладання шлюбу, смерть – тепер можна реєструвати в режимі «єдиного вікна» не лише в центрі громади, а й в навколишніх селах. Це наближує послугу до людей і підсилює позитивний ефект децентралізації.

Білозірська ОТГ. Черкаська область

РОЗПОЧАВ РОБОТУ ЦНАП

Завдяки ЦНАПу створено необхідні умови для спрощення взаємовідносин влади і громади. Жителі громади отримують послуги в одному приміщенні зручно та швидко. На офіційному сайті громади розміщено перелік послуг, які надає Центр, який планується розширити. Тут діє реєстраційна служба та державний реєстратор, юридичний відділ, центр для дітей та молоді, відділ соціального захисту. У планах - сформувати «єдине вікно» для оформлення усіх довідок, щоб відвідувач міг подати заявку вранці і ввечері вже отримати документи.

Диканька. Полтавська область

ВІДРЕМОНТУВАЛИ ТА ВІДКРИЛИ «БЕЗБАР'ЄРНИЙ» ЦНАП

ЦНАП у Диканьці – це дві кімнати на першому поверсі для прийому суб'єктів звернень, кімната для зберігання архіву, туалетна кімната та зал очікувань. У ньому розташовані місця для сидіння, інформаційні стенди, телефон, зразки документів для самостійного заповнення заяв. Приміщення укомплектоване новими сучасними меблями, комп'ютерною та оргтехнікою.

Під час ремонту у приміщенні передбачено заходи доступності. Тим паче, що в районі мешкають 62 інваліди-візочники.

Зараз в установі працюють 4 фахівці. У планах – зміцнення кадрового потенціалу та збільшення кількості послуг. Незабаром буде встановлено обладнання для видачі ID-карток.

Ковель. Волинська область

НОВИЙ ЦНАП ПО СУСІДСТВУ З МІСЬКОЮ РАДОЮ

У Ковелі відкрили нове приміщення міського центру надання адміністративних послуг. Найближчим часом, в зв'язку із децентралізацією, роботи у спеціалістів ЦНАПу додасться. Ковельчани в одному офісі отримуватимуть 96 адміністративні послуги, які на сьогодні належать до компетенції виконавчого органу міської ради.

У відремонтованому приміщенні створено комфортні умови як для відвідувачів, так і спеціалістів. Для зручності відвідувачів міський центр надання адміністративних послуг працює 6 днів на тиждень, без перерви на обід. За минулий рік послугами ЦНАПу скористалися 20 тисяч громадян. Міський ЦНАП розміщується по сусідству із сесійною залом міської ради.

Слобожанська ОТГ. Дніпропетровська область

УСІ ДОВІДКИ – НА МІСЦЯХ

Маленьке, раніше завжди дотаційне, село Степове мусило виживати на мільйон гривень бюджету на рік, половина з якого – державні дотації. Після об'єднання у Слобожанську громаду, центром у якій є селище Слобожанське, вже за 10 місяців 2016 року об'єднана громада має понад 200 млн грн. Тільки на розвиток села Степове запланували витратити 25 млн грн.

Принциповим моментом стало те, що людям не потрібно їздити до центру за довідками, субсидіями, обстеженням тощо. Всі послуги надаються у селі. У старості є печатка. Будь-які нотаріальні дії, оформлення субсидій – все робиться на місці.

Преображенська ОТГ. Запорізька область

ГОЛОВНЕ - ЗРУЧНІСТЬ МЕШКАНЦІВ

З метою формування інфраструктури громади, за рахунок державної субвенції розпочаті роботи з капітального та поточного ремонту об'єктів комунальної власності, заміна покрівлі, вікон та дверей, ремонт системи опалення тощо. Приділено увагу благоустрою території громади. Зокрема, поступово здійснюється ремонт найбільш аварійних ділянок доріг населених пунктів. За рахунок державної субвенції планується придбання спецтехніки, капітальний ремонт системи освітлення вулиць.

Новиною для мешканців території населених пунктів, що ввійшли до складу громади є отримання адміністративних послуг новоствореним відділом з питань державної реєстрації. Тут надаються послуги з реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, реєстрації місця проживання та зняття з реєстрації місця проживання громадян.

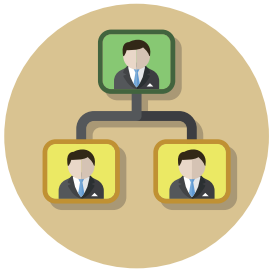
Омельницька ОТГ. Полтавська область ЦНАП – ЦЕНТР, ЩО СТАВ СЕРЦЕМ ГРОМАДИ

Взявши участь у конкурсі проектів та залучивши кошти міжнародного донора, громада перемогла та відкрила Центр надання адміністративних послуг. Секретарі колишніх сільських рад стали адміністраторами в ЦНАПі. Вони пройшли відповідні навчання, тренінги, навчилися виконувати обсяг робіт більш детально і поглиблено. Бо й створювали ЦНАП із метою наближення послуг до людини.

Таким чином, сьогодні більшість довідок можуть видаватися без проблем і особливих затрат часу. Людина замовляє виготовлення довідки та через два дні її забирає. Старостам дозволили проводити нотаріальні дії, а отже, й із наданням довідок про смерть чи народження також не має проблем. У ЦНАПі працюють реєстратор із міграційної служби, кур'єр «військового столу». А в перспективі - додати працівника Пенсійного фонду та архітектора.

Шумська ОТГ. Тернопільська область У НАЙБІЛЬШІЙ ГРОМАДІ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ ВІДКРИЛИ ЦНАП

У жовтні в Шумській ОТГ відкрився черговий Центр надання адміністративних послуг в Тернопільській області. Це стало можливим в результаті залучення громадою коштів міжнародних донорів на умовах співфінансування. Шумська ОТГ з власного бюджету виділила на його створення понад 1 млн грн. Цей заклад відчутно полегшить життя мешканцям місцевої громади і забезпечить їх послугами європейського рівня. Новий ЦНАП дозволить понад 21 тис жителів ОТГ отримувати адміністративні, дозвільні та господар-

ські послуги.

Загалом у Тернопільській області функціонує 20 центрів надання адміністративних послуг. За 6 місяців 2016 року через центри було надано 73 тисячі адміністративних послуг.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Тлумацька ОТГ. Івано-Франківська область

ГРОМАДА ВИЗНАЧИЛА СОЦІАЛЬНІ ПРІОРИТЕТИ ТА ДБАЄ ПРО КОМФОРТ ЖИТЕЛІВ

Місто Тлумач - один з прикладів успішних міст районного значення, які вдало користуються здобутками децентралізації. Серед пріоритетів розвитку: виконання міського бюджету; забезпечення належного функціонування дошкільної освіти, спорту; створення умов для комфортного проживання; комплексний благоустрій; розвиток малого та середнього бізнесу; залучення громади і публічність влади; надання допомоги соціально незахищеним верствам населення. Вже сьогодні тут вдалося провести:

- капітальний ремонт декількох вулиць (із заміною всіх комунікацій);
- капітальний ремонт двох ДНЗ «Сонечко» та «Дюймовочка»;
- встановити 9 дитячих майданчиків;
- модернізувати централізовану систему водопостачання;
- замінити освітлення центральної частини міста на LED та ін.

Підволочиська ОТГ. Тернопільська область

ГРОМАДА РЕАЛІЗУЄ СОЦІАЛЬНО ВАЖЛИВІ ПРОЕКТИ

Після об'єднання громад та створення ОТГ місцевий бюджет став отримувати значно збільшений фінансовий ресурс, який селищна рада вирішила направити на ремонт та модернізацію інфраструктурних об'єктів.

Станом на кінець червня 2016 реалізовано капітальний ремонт адміністративного приміщення Територіального центру надання соціальних послуг та благоустрій прилеглої території; поточний ремонт доріг в населених пунктах (200 тис. грн); встановлено 4 дитячі майданчики (124 тис. грн) та 3 нові автобусні зупинки (36 тис. грн).

Мукачєво. Закарпатська область

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДОПОМАГАЄ МІСТУ РЕАЛІЗУВАТИ СОЦІАЛЬНІ ПРОГРАМИ

За січень-червень 2016 року місцевий бюджет отримав понад план 40.37 млн грн. У порівнянні з 2015 роком надходження зросли на 57,6 %. Місто реалізувало низку соціальних програм, зокрема, у дошкільній освіті та охороні здоров'я. Для всіх дитсадків коштом міського бюджету закуплено меблі - столи, стільці, ліжка, лавки. Для всіх 23 ДНЗ та 2 початкових ланок НВК придбано ноутбуки. У вересні усі школи отримали спортивні форми - 568 комплектів. В рамках реалізації програми «Додаткового соціально-медичного захисту мукачівців» виділено 152 тис. грн на лікування важкохворих жителів міста.

Село Червона Діброва Глибоцької ОТГ. Чернівецька область **СІЛЬСЬКА ГРОМАДА РОЗВИВАЄТЬСЯ КОМПЛЕКСНО**

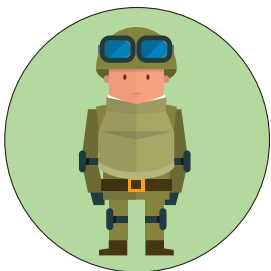

За рахунок перевиконання бюджету вже проведено: капітальний ремонт вулиць, встановлено водовідводи, відремонтовано підлогу в шкільному спортзалі (90 тис. грн).

Цікаво, що у громаді створили «соціальний маршрут», де забезпечено безкоштовний проїзд дітям, вчителям, людям пенсійного віку, учасникам АТО, інвалідам. Маршрут охоплює всю громаду, є «підковоподібним», пролягає з одного кінця села в інший.

В Червоній Діброві з'явилася адмінбудівля – старостат. Раніше люди повинні були їздити в сусіднє село Михайлівку, а зараз всі питання вирішуються на місці. Також у громаді реалізували освітлення шести з половиною кілометрів центральних вулиць і ключових місць села – загалом встановлено 71 ліхтар, реформують систему збору та вивезення сміття. За сприяння Британської ради в Україні вирішують проблему з питною водою, викопали ще одну криницю. У громаді, яка має вдале географічне розташування і багату історію, працюють над розвитком зеленого туризму та зон рекреації.

Вінниця. Вінницька область **ВІЙСЬКОВІ АТО БУДУТЬ СТРАХУВАТИСЬ ЗА КОШТИ МІСЬКОГО БЮДЖЕТУ**

У 2017 році життя та здоров'я усіх вінницьких бійців, які йдуть в зону АТО, буде страхуватись за кошти міського бюджету. Цей механізм дозволить у разі отримання військовими важких поранень збільшити виплати на лікування до 50 тис. грн та зробити цей процес більш зрозумілим та оперативним.

Міська рада вирішила удосконалити механізм муніципальних виплат учасникам АТО у випадку поранення, або сім'ям військових у разі втрати найріднішої людини. Нове рішення має передбачити кілька принципових моментів – дозволить виділяти більше коштів важкопораненим, передбачати індивідуальний підхід до кожного учасника АТО, зробити процес виплат більш оперативним тощо. Наразі з міського бюджету пораненим виділяється 25 тис. грн незалежно від важкості тілесних ушкоджень, у випадку смерті героя сім'я загиблого отримує 100 тис. грн.

Комиш-Зорянська ОТГ. Запорізька область **ЗА РІК ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДА СТВОРИЛА ЦЕНТР НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ТА ЦЕНТР ПЕРВИННОЇ МЕДИКО-САНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ**

Розвиток соціальної інфраструктури – серед пріоритетів громади. Створюється Центр первинної медико-санітарної допомоги, розширюється персонал, закупаються автомобілі для сімейних лікарів. Для потреб Центру закуплено комплекти сумок для надання невідкладної медичної допомоги. Громада також придбала два будинки під фельдшерсько-акушерські пункти у Терновому та Труженці. З 1 січня 2017 року Центр первинної медико-санітарної допомоги запрацює у штатному режимі.

Також у громаді створено комунальну установу «Центр надання соціальних послуг», який обслуговує пенсіонерів та осіб літнього віку. Тут створено освітній медичний кабінет. Ведуться роботи з облаштування твердопаливних котелень для обігріву цих бюджетних установ.

ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО

Березівська ОТГ. Сумська область

ВЛАСНЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО ОПІКУЄТЬСЯ ВОДОПОСТАЧАННЯМ

Головною проблемою громади було водопостачання – існуючі мережі були у критичному стані, а у селах Горіле та Іващенкове взагалі його не було. На першій сесії ради ОТГ було прийнято рішення про утворення комунального підприємства «Господар», яке має займатися вирішенням проблем водопостачання в населених пунктах Березівської сільської ОТГ. Нині КП реалізує ремонт та відновлення мереж водопостачання в селах Шевченково та Слоут. На його фінансування залучені кошти громади та міжнародної фінансової допомоги. У подальшому громада передбачає створення єдиної

системи з утримання та експлуатації систем водопостачання на своїй території. Таким чином буде забезпечено якісне та безперебійне водопостачання для домогосподарств та установ Березівської сільської ОТГ.

Ладижин. Вінницька область

ЛАДИЖИНЦІ ОНОВЛЮЮТЬ ВУЛИЧНЕ ТА ВНУТРІШНЬОБУДИНКОВЕ ОСВІТЛЕННЯ

У Ладжині триває відкриття об'єктів, реалізованих в рамках конкурсу міні-грантів «Місто своїми руками». Серед результатів роботи:

- встановлення двох опор для чотирьох енергозберігаючих світильників. (бюджет 26 тис. грн);
- заміна 30 світильників у під'їздах та біля їх входу на світлодіодні з датчиком руху (бюджет – майже 30 тис. грн);
- облаштування автономною системою освітлення на основі LED-технології та нанесення дорожньої розмітки на 5 пішохідних переходах (бюджет – 30

тис. грн на умовах партнерства КП «Ладжинський ККП»).

Чапаєвська ОТГ. Запорізька область

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ – ЗАПОРУКА КРАЩОГО МАЙБУТНЬОГО

За підтримки міжнародного донора та за умов співфінансування з місцевого бюджету закуплено комплекс обладнання для збору соломи та виробництва паливних брикетів. Для реалізації проекту у селі Кінські-Роздори (входить до складу ОТГ) створено сільськогосподарський обслуговуючий кооператив, у планах якого забезпечити паливними брикетами всі комунальні заклади на території громади, а також інших споживачів. Очікуваний результат – економія коштів на закупку енергоносіїв, додаткові робочі місця, сприяння меті щодо енергетичної незалежності держави.

Громада проводить благоустрій адміністративного центру – села Чапаєвка. Рада ОТГ прийняла рішення облаштувати центр дозвілля для жителів громади. За кошти місцевого бюджету побудовано майданчик для родинного відпочинку з необхідною інфраструктурою (фонтан, лавки та ігрова зона для дітей).

Війтовецька ОТГ. Хмельницька область

СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ ВЛАДИ І ЖИТЕЛІВ ПОБУДОВАНО СІЛЬСЬКИЙ ВОДОГІН

Створення об'єднаної громади сприяло збільшенню надходжень до місцевого бюджету, завдяки чому вдалося вирішити болючу проблему - забезпечення належного водопостачання мешканців села Видава (яке увійшло до ОТГ). Селищна рада прийняла рішення виділити кошти на розв'язання цієї проблеми. Відчувши небайдужість влади ОТГ до своїх проблем, жителі села також вирішили долучитись до спільної справи. 14 липня в селі Видава відбулось урочисте введення в дію водогону, прокладено спільними зусиллями - з 2 км 1,5 км збудовано за кошти місцевого бюджету та 0,5 км за власні кошти селян. Результат - до централізованого водопостачання підключено 29 споживачів.

Черкаська ОТГ. Донецька область

У ГРОМАДІ СТВОРИЛИ ВЛАСНЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО

Бюджет Черкаської ОТГ, до якої увійшли 11 населених пунктів місцевої селищної ради та трьох сільських, відчув переваги від децентралізації. Наповнення бюджету відбувається в основному завдяки податку на землю. Таким чином громада отримала додаткові кошти.

Для розв'язання проблем з критичним станом систем водопостачання та водовідведення, у громаді створено КП «Громада». На придбання спеціальної техніки виділено 3,8 млн грн з коштів державної субвенції.

Створене КП своїми силами здійснює централізований вивіз твердих побутових відходів. Придбано сміттєвоз за 950 тис. грн, екскаватор для ремонтних робіт з водоводом та каналізацією вартістю 900 тис. грн. У планах громади - придбати трактор з причепом.

Жмеринка. Київська область

У МІСТІ РЕАЛІЗОВУЄТЬСЯ ПРОЕКТ «ЖМЕРИНКА – ЧИСТЕ МІСТО»

Проект здобув перемогу в обласному інвестиційному конкурсі та отримав 600 тис. грн на придбання спеціалізованого автомобіля для вивозу сміття, що буде у комунальній власності. Авто буде придбане на умовах співфінансування. Загальна вартість сміттєвозу з боковим завантаженням складає 800 тис. грн: 600 тис. грн сплачує область – як переможцю конкурсу, 190 тис. грн додає місцевий бюджет, 10 тис. грн – КП «Жмеринкакомунсервіс».

У рамках проекту буде забезпечена технологічна база для реалізації повного циклу поводження з ТПВ. Подальші кроки міста у сфері – повний перехід на роздільне збирання відходів, формування економічно обґрунтованих тарифів на вивезення побутових відходів, широке залучення населення до благоустрою території.

Білокуракинська ОТГ. Луганська область

ПРИКЛАД РОБОТИ ГРОМАДИ – СТИМУЛ ІНШИХ ДО ОБ'ЄДНАННЯ

Для потреб громади Білокуракинська ОТГ придбала екскаватор, самоскид та грейдер та планує закупити ще 5 одиниць спецтехніки. Будівельна техніка є необхідною, адже в громаді тривають капітальні ремонти та ведуться роботи з благоустрою.

Вже відремонтовано два водогони – Курячівський та Олександропільський, Бунчуківський – на завершальному етапі. Триває реконструкція будівлі під сільський клуб в селі Олександропіль та адмінбудівлі з допоміжними спорудами під комунальне підприємство.

Також відремонтовано 5 тротуарів та 1 дорога з твердим покриттям, тривають ремонтні роботи по 6 дорогах комунальної власності. Зроблена реконструкція вуличного освітлення сіл Нещеретове, Шапарівка, Паньківка, Цілуйкове. За рахунок коштів ДФРР здійснено капітальний ремонт системи водопостачання села Олександропіль.

Піщанська ОТГ. Полтавська область ЕФЕКТИВНЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТПВ – ВИГІДНЕ ВСІМ

Зусиллями місцевої та державної влади за рік вдалося реалізувати чимало проектів. Піщанська громада здобула перемогу в обласному конкурсі з проектом «Підвищення ефективності поводження з твердими побутовими відходами на території Піщанської об'єднаної територіальної громади». У громаді вже прийнято Програму поводження з ТПВ, яка передбачає створення системи вивезення відходів від населення, організацій, підприємств, установ. Бюджет проекту - 135 тис. грн на умовах співфінансування з обласного бюджету (50%, понад 60 тис. грн), приватного підприємства (5%) та з місцевого бюджету. Під час першого етапу передбачається придбання 20 сміттєвих баків та техніки, щоб забезпечити ними школи дитячі садки, будинки культури. Під час другого етапу - придбання їх для кафе, магазинів, інших приватних об'єктів, які будуть укладати договори з КП.

Ображіївка. Сумська область У СЕЛІ ПІКЛЮЮТЬСЯ ПРО ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Будівля, в якій знаходиться Ображіївський НВК, куди входить загальноосвітня школа I – III ступенів та дошкільний навчальний заклад, збудована в 1972 році. В ті роки проблемою енергозбереження ніхто не піклувався і її доводиться вирішувати сьогодні. Ще у 2013 році розпочато роботи із енергозбереження та відремонтовано котельню навчального закладу. Сьогоднішній проект у селі Ображіївка покликаний завершити перехід на альтернативні джерела опалення в освітньому закладі. Завдяки комплексу робіт з енергоефективності, зокрема, заміні вікон на сучасні, в НВК заощаджують від 20 до 30 куб м твердого палива щороку, та, відповідно, економлять кошти громади. Також діти комфортно себе почувають та менше хворіють. Заощаджені кошти, вирішили в громаді, будуть направлятися на подальше запровадження заходів з енергозбереження.

Андріївська ОТГ. Донецька область У ГРОМАДІ ВИРОБЛЯЮТЬ БІОПАЛИВО

В громаді відкрили цех з виробництва біопалива. Готова продукція – пелети для твердопаливних котлів. Пелети ефективніші за вугілля і дрова в 3-4 рази, тепловіддача - на 18% вища, а ціна – нижча, ніж на газ. Процес виробництва, так само як і готова продукція – екологічно чисті. На ремонт ангару та купівлю обладнання громада виграла грант Програми розвитку ООН. Паливом власного виробництва планують опалювати школу, дитячий садок та інші соціальні об'єкти новоствореної територіальної громади з трьох сіл. Решта готової продукції піде на продаж, а потенційні покупці вже є. Поява підприємства дає робочі місця, а отже - надію селу, в якому проживає близько 1000 людей.

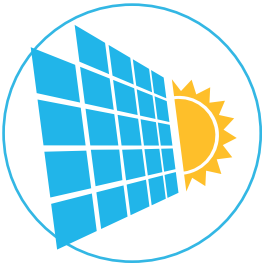
Новопсковська ОТГ. Луганська область ЕНЕРГООЩАДНІ ІННОВАЦІЇ - НАБУТОК ГРОМАДИ

На території ОТГ реалізується проект «Нове будівництво вуличного освітлення за інноваційними технологіями в Осинівській сільській раді». Проектом передбачається встановлення 50 фотомодулей на опорі вартістю 1 млн 380 тис. грн, що забезпечить вуличним освітленням найбільш небезпечні ділянки дороги та перехрестя. Проект фінансується з ДФРР. Підрядником робіт визначено КП «Новопсковжитло». Селищна рада вже відвела земельні ділянки під опори. Роботи планують завершити до кінця 2016 року. Освітлення вулиць за допомогою ЛЕД-ламп зробить середовище безпечним, сприятиме профілактиці правопорушень, економитиме кошти громади.

Єлизарівська ОТГ. Дніпропетровська область

НА ДАХУ СІЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ ВСТАНОВЛЕНО СОНЯЧНІ БАТАРЕЇ

Єлизарівська громада об'єднала 14 населених пунктів. Бюджет громади значно зріс. За власні кошти у сумі 2 млн грн громада реалізує проекти розвитку, виконує ремонти доріг та освітлення вулиць. У Єлизарівській ОТГ створено опорну школу та три її філії.

За кошти інфраструктурної субвенції реалізуються такі заходи:

- в селі Промінь - капітальний ремонт водопровідної мережі з облаштуванням нової свердловини та башти;

- в селі Новомар'івка - капітальний ремонт школи та клубу з використанням

енергозберігаючих технологій;

- в селі Єлизарове у школі проведено низку енергозберігаючих заходів – встановлено нові вікна та двері, утеплено фундамент. А після капітального ремонту даху на ньому влаштовано сонячні батареї. У дитячому садочку завершується утеплення стін, капітально відремонтовано систему опалення, підключено до нової модульної автономної котельні.

